

**X Всеукраїнська
науково-практична
інтернет-конференція
«Актуальні питання технології
продукції тваринництва»**

Полтава, 23 грудня 2025 року

*X Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«Актуальні питання технології продукції тваринництва»*

**ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ СВИНАРСТВА І АПВ НААН
ІНСТИТУТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ПІВНІЧНОГО СХОДУ НААН
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ДУ ІНСТИТУТ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР НААН**

Тези доповідей

**учасників X Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції «Актуальні питання
технології продукції тваринництва»**

(23 грудня 2025 року)

Полтава – 2025

Рекомендовано до друку вченою радою факультету технологій тваринництва та продовольства Полтавського державного аграрного університету (протокол № 5 від 22.12.2025 р.)

УДК 637:636.082.22/.084

А 43

Анатолій ШОСТЯ – проректор з науково – педагогічної, наукової роботи Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, – голова оргкомітету;

Світлана УСЕНКО – декан факультету технологій тваринництва та продовольства Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, – співголова оргкомітету;

Марія ІЛЬЧЕНКО – завідувач кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, старший дослідник, - відповідальний секретар.

Анатолій ПОЛІЩУК – завідувач кафедри технологій виробництва продукції тваринництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Члени оргкомітету:

Лариса КУЗЬМЕНКО – професор кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Богдан ШАФЕРІВСЬКИЙ – доцент кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Наталія ГРИЩЕНКО – доцент кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Руслан СУСОЛ – в.о. завідувача лабораторії молочного скотарства Інституту свинарства і АПВ НААН, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Олександр БОРДУН – завідувач лабораторії тваринництва і кормовиробництва Інституту сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України, кандидат сільськогосподарських наук, старший дослідник;

Тетяна БУСЛИК – старший науковий співробітник лабораторії обміну речовин ім. С.З. Гжицького Інституту біології тварин, кандидат біологічних наук, старший дослідник.

Відповідальні за випуск:

Марія ІЛЬЧЕНКО – завідувач кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького, кандидат сільськогосподарських наук, старший дослідник.

Іван ЖЕЛІЗНЯК – завідувач лабораторії кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького.

До збірника матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання технології продукції тваринництва» увійшли результати теоретичних та прикладних досліджень технології продукції тваринництва. Матеріали надруковані в авторській редакції.

Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

X Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Актуальні питання технології продукції тваринництва»: збірник матеріалів X Всеукр. наук.-практ. інтернет конф., 23 грудня 2025 р. Полтава : ПДАУ, 2025. 58 с.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

ЗМІСТ

Андрущенко А.В., Шаферівський Б. С. ЗНАЧЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ТРАНСГЕНЕЗУ У КРОЛІВНИЦТВІ	7
Ващенко П.А., Роман Д.С., Маховий О.Г. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СВИНАРСТВІ	9
Желізняк І. М., Омельченко М. О., Усенко О. О.	12
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КРОЛІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ В УМОВАХ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.....	12
Зінов'єв С.Г., Саєнко А.М., Пека М.Ю., Пушкіна М.Л.	14
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ IN SILICO ДЛЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН НА ОРГАНІЗМ СВИНЕЙ.....	14
Ільченко М.О., Артеменко С.І., Маховий А.Г. ЯКІСТЬ СПЕРМОПРОДУКЦІЇ У КНУРІВ – ПЛІДНИКІВ ЗА РІЗНИХ УМОВ УТРИМАННЯ.....	17
Ільченко М.О., Петулько П. В. ОЦІНКА ВІКОВИХ ЗМІН ПОКАЗНИКІВ СПЕРМОПРОДУКТИВНОСТІ У КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ.....	20
Ільченко М.О., Лукашенко І.К., Мальованчук О.І. ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА РЕЖИМІВ ВИКОРИСТАННЯ КНУРІВ – ПЛІДНИКІВ В УМОВАХ ГОСПОДАРСТВА.....	23
Карасик М. Д. ВІРТУАЛЬНА ФЕРМА ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ АГРАРНОЇ ОСВІТИ	25
Лупуляк В.Д., Шаферівський Б.С. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЛЕМІННОГО СВИНАРСТВА УКРАЇНИ.....	27
Мамонтов Р.О., Шаферівський Б.С. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ВІДТВОРЕННЯМ ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ У ВЕЛИКИХ СВИНОКОМПЛЕКСАХ ПОЛТАВЩИНИ.....	29
Мироненко О. І., Фесенко О. Г. БЕЗПЕКА ТА ГІГІЄНА КОРМІВ	32
Портянник С.В., Маменко О.М., Онищенко А.О. ВМІСТ ЕКТОКСИКАНТІВ КАДМІЮ ТА ПЛЮМБУМУ У ВНУТРІШНІХ ОРГАНАХ І ТКАНИНАХ ДІЙНИХ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ, ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНИХ ПОРІД.....	35
Пруненко В.О., Корсаков С.В., Онищенко О.О. ЯКІСТЬ М'ЯСА САМЦІВ СВИНЕЙ ЗА РІЗНИХ МЕТОДІВ КАСТРАЦІЇ	38

Стульник І.І. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ «ЗЕРНОВОЇ» ТЕХНОЛОГІЇ ВІДГОДІВЛІ БИЧКІВ МОЛОЧНИХ ПОРІД В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	40
Фесенко О.Г., Носик А.О. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ВАРЕНО-КОПЧЕНИХ ВИРОБІВ	45
Фесенко О.Г., Мироненко О.І. ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ М'ЯСА СВИНЕЙ, ФАКТОРИ, ЩО ЇХ ОБУМОВЛЮЮТЬ	48
Халак В. І., Бордун О. М., Онищенко А. О., Конкс Т. М. ТРИВАЛІСТЬ ЖИТТЯ, ТРИВАЛІСТЬ ПЛЕМІННОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ.....	50
Халак В. І., Ільченко М. О., Усенко С. О., Шостя А. М. ЗАГАЛЬНИЙ БІЛОК, СЕЧОВИНА, АЗОТ СЕЧОВИНИ СИРОВАТКИ КРОВІ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ВІДГОДІВЕЛЬНИМИ І М'ЯСНИМИ ЯКОСТЯМИ У МОЛОДНЯКА СВИНЕЙ ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ УГОРСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ	53
Шпирна І. Г. ВПЛИВ ТРИВАЛОСТІ ПОПЕРЕДНЬОГО ПІДСИСНОГО ПЕРІОДУ НА ВІДТВОРНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК РІЗНИХ ПОРІД	57

Ільченко М.О.,
к.с.-г.н., старший дослідник, завідувач кафедри
біології продуктивності тварин
імені академіка О.В. Квасницького
Артеменко С.І.,
Маховий А.Г.,
здобувачі вищої освіти ступеня доктор філософії
спеціальності 204 Технологія виробництва і
переробки продукції тваринництва
*Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна*

ЯКІСТЬ СПЕРМОПРОДУКЦІЇ У КНУРІВ – ПЛІДНИКІВ ЗА РІЗНИХ УМОВ УТРИМАННЯ

Для використання у племінних та промислових стадах кнурів-плідників особливу увагу звертають на якість їх спермопродукції, її кількість і здатність до зберігання. Ці показники досить індивідуальні, однак, існують відмінності в спермопродукції, що слід враховувати при організації штучного осіменіння [6]. Важливий вплив на якість спермопродукції кнурів - плідників (об'єм еякуляту, концентрація сперми, загальна кількість сперміїв) мають умови їх утримання [5]. Тому нами було поставлено за мету дослідити показники спермопродуктивності кнурів-плідників залежно від цих умов.

За індивідуального способу утримання (площа станка 7 м²) кнури знаходилися в окремих чистих, сухих і світлих приміщеннях з суцільними бічними перегородками. Огорожа станка – гратчаста. Їх забезпечували достатньою кількістю сухої підстилки. Щодня надавали активну прогулянку на свіжому повітрі впродовж 1,5-2 годин. Відсутність прогулянок призводить до ожиріння, зниження якості сперми, пониження статевої активності, неправильного відростання копитного рогу [3].

При груповому утриманні – плідники знаходилися у станку по 4-5 голів (на кожен голіву не менше ніж 3 м² площі).

У наших дослідженнях використовували поголів'я кнурів великої білої породи, аналоги за віком (11-12 місяців) та живою вагою (140-150 кг) за різних умов їх утримання.

Одержання сперми від кнурів здійснювали через 5-6 днів за допомогою мануального методу. Режим статевого використання кнурів має важливе значення, так як цей фактор у великій мірі впливає на час та інтенсивність їх використання, якість сперми, а також відтворні якості [4].

Після одержання, проводили органолептичну оцінку еякуляту кожного кнура. Далі визначали такі показники спермопродукції кнурів: об'єм, загальна кількість сперміїв, у тому числі живих, концентрація, рухливість, терморезистентна проба (ТРП), суть якої полягає в інкубації сперміїв при + 38 °С впродовж трьох годин. За енергетичною поживністю тварини одержували

аналогічні корми, а саме кормосуміш у складі: дерть ячмінна, кукурудзяна, пшенична і соєва, макуха соняшникова, сінне борошно люцерни, м'ясо – кісткове борошно і сіль. Годували тварин двічі на день, за існуючою технологією у господарстві.

Залежно від умов утримання плідників були одержані наступні результати. Так, при груповому утриманні об'єму еякуляту плідників склав в середньому 230-300 мл; специфічний запах відсутній; колір - від сіруватого до молочно-білого; консистенція водяниста, з домішками клейких драглистих зерен.

За індивідуального утримання значення об'єму еякуляту 350-500 мл; специфічний запах відсутній; колір - молочно-білий; консистенція також водяниста, з домішками клейких драглистих зерен [7].

Після органолептичної оцінки досліджували фізіологічні показники сперми. Їх рівень, а саме: загальну кількість спермій в еякуляті, концентрацію та рухливість спермій, густину сперми та відсоток живих спермій визначали за загальноприйнятими методиками.

Функціональна активність спермій характеризується комплексом показників, у тому числі рівнем поступально-прямолінійного руху у них і в кінцевому результаті – запліднюючою здатністю їх. Рухливість спермій визначали за 10-бальною шкалою. Сперма з манежними та коливальними рухами спермій не підлягає бальній оцінці.

Густину сперми визначали за такими її видами:

- від 200 млн на 1 мл - густа сперма (Г);
- від 100 до 200 млн спермій в 1 мл - середня сперма (С);
- менше 100 млн спермій в 1 мл - рідка сперма (Р).

Для осіменіння свиноматок вважаються повноцінними еякуляти, що мають об'єм не менше 150 мл, концентрацію - 0,180 млн/мл, рухливість 80 %.

Після органолептичної оцінки спермопродукції кнурів – плідників, а також оцінки її фізіологічних показників провели порівняльний аналіз отриманих результатів.

Встановлено, що при індивідуальному утриманні кнурів – плідників, показники якості спермопродукції у них відрізняються від якості її у кнурів, яких утримували груповим методом. На це вказує показник об'єму еякуляту, що коливається від 230-300 мл (при груповому утриманні) та 350-500 (при індивідуальному утриманні [1]).

Показник загальної кількості спермій в еякуляті також відрізнявся і склав при груповому утриманні – 40,2 млрд., тоді як при індивідуальному - 44,5 млрд. Концентрація спермій при індивідуальному утриманні плідників також була вищою на 4,3 млн./см³., а показник їх рухливості становить 81,3 % проти 85,6 % відповідно. Щодо тесту визначення температурної резистентності спермій, то цей показник також виявився вищим у кнурів, яких утримували в станках індивідуально [2].

Таким чином, фізіологічні показники спермопродукції кнурів – плідників при груповому та індивідуальному їх утриманні відповідають нормі і еякуляти з

такими показниками є придатними для осіменіння свиноматок, хоча показники якості сперми при індивідуальному утриманні плідників є кращими.

Висновки:

1. Досліджено якість спермопродукції кнурів – плідників за різних умов утримання їх в умовах господарства.

2. Встановлено, що індивідуальне утримання кнурів позитивно впливає на збільшення об'єму еякуляту (на 120-200 мл/садку).

4. Показник загальної кількості сперміїв в еякуляті також при індивідуальному утриманні був більшим на 4,3 млрд.

5. Показники концентрації сперміїв, їх рухливості та тест визначення температурної резистентності сперміїв, також виявилися вищим у кнурів, яких утримували в станках індивідуально.

6. Перевагами індивідуального утримання є: контроль за годівлею; зниження травматизму; покращений ветеринарний контроль; стабільна якість сперми.

7. Отже, якість спермопродукції кнурів - плідників залежить від різних чинників, а особливо від умов їх утримання.

Список використаних джерел

1. Волощук В. М. Свинарство : монографія / В. М. Волощук. – К. : Аграрна наука, 2014. 592 с.

2. Гришина Л.П. Реалізація генетичного потенціалу продуктивності свиней за різних методах розведення. Свинарство. №59, 2011. С. 18-24.

3. Іванов, В. О., В. М. Волощук. Біологія свиней: навчальний посібник. 2-ге вид. випр. і допов. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2013. С. 384.

4. Федяєва А. С. Удосконалення умов утримання кнурів закордонної селекції, вплив моціону на виробництво сперми. Вісник Полтавської державної аграрної академії № 1, 2018. С. 153-155.

5. Шаферівський Б.С. Продуктивність кнурів зарубіжного походження. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2012. № 4. С. 169-172.

6. Шеремета В. І., Опанасенко О.С. Оцінка відтворювальної здатності кнурів-плідників за індексом еякуляції. Таврійський науковий вісник. Херсон, 2012. Вип. 78. Т.1. С. 134–138.

7. Юлевич О.І., Ковтун С.І., М.І. Гиль. Біотехнологія: навчальний посібник. Миколаїв : МДАУ, 2012. 476 с.